

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN

Sammanfattning av Europeiska datatillsynsmannens yttrande om lagstiftningspaketet för att reformera Eurojust och inrätta den europeiska åklagarmyndigheten

(Den fullständiga texten till detta yttrande finns på engelska, franska och tyska på Europeiska datatillsynsmannens webbplats www.edps.europa.eu)

(2014/C 244/08)

A. INLEDNING

A.1 Bakgrund till yttrandet

1. Den 17 juli 2013 antog kommissionen ett lagstiftningspaket för att inrätta den europeiska åklagarmyndigheten och reformera Eurojust. Paketet består av följande:
 - Meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén med titeln "Ett bättre skydd av unionens ekonomiska intressen: Inrättande av en europeisk åklagarmyndighet och reformering av Eurojust" ⁽¹⁾ (nedan kallade *meddelandet om Europeiska åklagarmyndigheten* respektive *meddelandet om Eurojust*).
 - Förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete ⁽²⁾ (nedan kallat *förslaget om Eurojust*).
 - Förslaget till rådets förordning om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten ⁽³⁾ (nedan kallat *förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten*).
 - Meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén med titeln: "Förbättrad styrning av Olaf och stärkta rättssäkerhetsgarantier vid utredningar: En strategi i flera steg för inrättandet av Europeiska åklagarmyndigheten" ⁽⁴⁾ (nedan kallat *meddelandet om Olaf*).
2. Innan paketet antogs fick Europeiska datatillsynsmannen möjlighet att lämna informella kommentarer. Datatillsynsmannen välkomnar att kommissionen har tagit hänsyn till vissa av kommentarerna.
3. Datatillsynsmannen välkomnar också att kommissionen samrått med honom och att en hänvisning till samrådet ingår i inledningen till båda förslagen.

A.2 Syftet med paketet

4. Reformeringen av Eurojust och inrättandet av Europeiska åklagarmyndigheten syftar till att bekämpa bedrägerier, se till att lagföringen på EU-nivå omfattas av ett tydligare ansvar och höja skyddet för dem som berörs av utredningar ⁽⁵⁾.
5. Förslaget om Eurojust bygger på artikel 85 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och har följande mål:
 - Öka Eurojusts effektivitet genom att förse det med en ny styrningsstruktur.
 - Förbättra Eurojusts operativa effektivitet genom att på ett enhetligt sätt definiera de nationella medlemmarnas ställning och befogenheter.
 - Ge Europaparlamentet och de nationella parlamenten en roll vid utvärderingen av Eurojusts verksamhet i linje med Lissabonfördraget.

⁽¹⁾ COM(2013) 532 final.

⁽²⁾ COM(2013) 535 final.

⁽³⁾ COM(2013) 534 final.

⁽⁴⁾ COM(2013) 533 final.

⁽⁵⁾ Meddelandet om Europeiska åklagarmyndigheten och om Eurojust, punkt 1.

- Anpassa Eurojusts rättsliga ram efter den gemensamma strategin, samtidigt som fullständig hänsyn tas till dess särskilda roll vad gäller samordningen av pågående brottsutredningar.
 - Se till att Eurojust kan bedriva ett nära samarbete med den europeiska åklagarmyndigheten när denna har inrättats.
6. Förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten bygger på artikel 86 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och har följande mål:
- Bidra till att stärka skyddet av unionens ekonomiska intressen och vidareutveckla området för rättvisa och öka EU-företagens och EU-medborgarnas förtroende för unionens institutioner, samtidigt som de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (EU-stadgan) respekteras.
 - Inrätta ett sammanhängande EU-system för utredning och lagföring av brott som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen.
 - Säkerställa att brott som riktar sig mot EU:s ekonomiska intressen utreds och lagförs på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt.
 - Öka antalet åtal, vilket ska leda till fler fällande domar och återvinning av unionsmedel som har erhållits på ett bedrägligt sätt.
 - Garantera ett nära samarbete och ett effektivt informationsutbyte mellan unionens och medlemsstaternas behöriga myndigheter.
 - Införa mer avskräckande åtgärder för att förebygga brott som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen.
7. Båda förslagen är av stor betydelse för uppgiftsskyddet eftersom behandling av personuppgifter är en del av Eurojusts huvudsakliga verksamhet och kommer även att vara det för Europeiska åklagarmyndigheten.

A.3 Syftet med yttrandet

8. Yttrandet inriktas på de förändringar av den rättsliga ramen för Eurojust som är mest relevanta när det gäller uppgiftsskydd. Det innehåller också rekommendationer om bestämmelser som liknar de befintliga, i syfte att ytterligare stärka systemet för uppgiftsskydd som är tillämpligt för Eurojust.
9. Vad gäller förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten noterar Europeiska datatillsynsmannen att när det gäller uppgiftsskydd är förslaget i stor utsträckning baserat på förslaget om Eurojust. I yttrandet kommer därför förslaget att analyseras tillsammans med förslaget om Eurojust, samtidigt som vissa särdrag framhålls när det är relevant. Europeiska datatillsynsmannen understryker att analysen är begränsad till aspekter som gäller uppgiftsskydd. I analysen bedöms inte huruvida bestämmelserna i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten överensstämmer med andra grundläggande rättigheter⁽¹⁾.

D. SLUTSATSER

122. Europeiska datatillsynsmannen välkomnar generellt bestämmelserna om uppgiftsskydd i förslagen om Eurojust och Europeiska åklagarmyndigheten, eftersom behandling av personuppgifter ingår i Eurojusts huvudsakliga verksamhet och även kommer att ingå i Europeiska åklagarmyndighetens huvudsakliga verksamhet. Förordning (EG) nr 45/2001 är med rätta referenspunkten enligt förslagen, som innebär en konsekvent och homogen tillämpning av reglerna för uppgiftsskydd för alla EU-organ, samtidigt som särdragen i polissamarbete och straffrättsligt samarbete inom straffrätten beaktas.
123. Eftersom verksamheten inom Eurojust och Europeiska åklagarmyndigheten inte kan jämföras med äkta rättsliga åtgärder bör dessa organs behandling av personuppgifter övervakas av en oberoende tillsynsmyndighet. Mot bakgrund av principen att tillsyn bör följa den registeransvariga bör en EU-myndighet garantera tillsynen av Eurojust och Europeiska åklagarmyndigheten, dvs. registeransvariga som är EU-organ. I detta avseende är det logiskt och konsekvent att Europeiska datatillsynsmannen, den oberoende EU-myndighet som inrättats för att övervaka EU:s samtliga institutioner och organ, bör ha den rollen.

⁽¹⁾ Se för en analys av andra grundläggande rättigheter särskilt yttrandet från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) om ett förslag att inrätta en europeisk åklagarmyndighet, Wien, 4 februari 2014, tillgängligt på FRA:s webbplats: <http://fra.europa.eu/en>

124. Eftersom många av de uppgifter som behandlas av Eurojust och Europeiska åklagarmyndigheten dessutom härrör från medlemsstaterna är det nödvändigt att se till att nationella myndigheter för uppgiftsskydd blir delaktiga genom ett nära samarbete med Europeiska datatillsynsmannen, så att en omfattande tillsyn på både EU-nivå och nationell nivå kan tryggas. På EU-nivå kräver emellertid begreppet oberoende och effektiv tillsyn enbart Europeiska datatillsynsmannens fullständiga ansvar, efter översyn av EU-domstolen.
125. Det finns emellertid ett antal både allmänna och specifika bestämmelser som behöver korrigeras och förbättras. Mot bakgrund av förslagets betydelse för uppgiftsskyddet har Europeiska datatillsynsmannen därför lagt fram ett antal rekommendationer som ska trygga att förslagen uppnår den nödvändiga standarden för Eurojusts och Europeiska åklagarmyndighetens omfattande och effektiva skydd av personuppgifter.
126. Europeiska datatillsynsmannen rekommenderar följande:
- I förslaget om Eurojust görs en tydligt begreppsmässig distinktion mellan operativa uppgifter (ärendelaterade uppgifter) och administrativa uppgifter (ej ärendelaterade uppgifter) och att artikel 27.5 i förslaget om Eurojust omarbetas i linje med dessa definitioner.
 - Följande termer definieras i förslagen om Eurojust och Europeiska åklagarmyndigheten: behöriga myndigheter, unionens organ, tredjeländer, internationella organisationer, privata parter och privatpersoner.
 - Europeiska åklagarmyndighetens behörighetsområden definieras tydligt och exakt.
 - Det klargörs huruvida personuppgifter får behandlas utanför ärendehanteringssystemet.
 - Lydelsen "ärendelaterade personuppgifter" ersätts med "operativa personuppgifter" i artikel 22.6 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten för att bli konsekvent med definitionerna i artikel 2 e i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten.
 - I förslagen om Eurojust och Europeiska åklagarmyndigheten klargörs det vilka syftena är med behandling av personuppgifter när det gäller index, tillfälliga arbetsregister och i förekommande fall eventuella andra register som innehåller operativa uppgifter som innefattar personuppgifter.
 - I artikel 24.2 c i förslaget om Eurojust och artikel 22.2 c i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten stryks att ärendehanteringssystemet underlättar övervakningen av lagligheten och överensstämmelsen med reglerna för uppgiftsskydd och att det i stället anges i en särskild punkt.
 - Skälen till uppgiftskategorin om "tull- och skatteregistreringsnummer" förklaras eller stryks från bilaga 2.
 - I artikel 37.3 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten läggs det till att uppgiftsskyddsombudet ska informeras om de särskilda omständigheter som motiverar behovet av att behandla dessa personuppgifter och i artikel 27.3 i förslaget om Eurojust och i artikel 37.3 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten läggs det till att motiveringen ska dokumenteras korrekt.
 - Personer under 18 år läggs till i den sista meningen i artikel 27.3 och artikel 27.4 i förslaget om Eurojust och i den sista meningen i artikel 37.4 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten.
 - Artikel 28.4 i förslaget om Eurojust och artikel 38.4 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten stryks eftersom skyldigheten att granska uppgifterna redan nämns i ett annat stycke och granskningen bör skötas av den registeransvariga (dvs. Eurojust eller Europeiska åklagarmyndigheten) och inte av Europeiska datatillsynsmannen.

- I artikel 28 i förslaget om Eurojust och artikel 38 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten förs det in ett stycke om fortsatt lagring av uppgifter i följande situationer:
 - När det är nödvändigt att skydda intressena för en registrerad person som behöver skydd.
 - När deras korrekthet ifrågasätts av den registrerade under en period som gör det möjligt för den registeransvariga att kontrollera uppgifternas korrekthet.
 - När personuppgifterna behöver bevaras som bevis.
 - När den registrerade motsätter sig radering och i stället kräver att användningen av dem ska begränsas.
- I förslaget om Eurojust läggs det till en särskilt bestämmelse som tar upp alla informationskällor som Eurojust behandlar.
- Artikel 31 i förslaget om Eurojust ändras för att se till att personuppgiftsombudet utnämns av kollegiet.
- Lydelsen i artikel 31.2 i förslaget om Eurojust och artikel 41.2 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten "Vid fullgörandet av de skyldigheter som fastställs i artikel 24 i förordning (EG) nr 45/2001" ersätts med "Utöver de skyldigheter som anges i artikel 24 i förordning (EG) nr 45/2001".
- I artikel 31.3 i förslaget om Eurojust och artikel 41.3 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten anges det att personuppgiftsombudets personal ska ha tillgång till alla uppgifter som behandlas av Eurojust och till Eurojusts samtliga lokaler vid utförandet av sina arbetsuppgifter, och att detta ska vara möjligt när som helst och utan begäran i förväg.
- I artikel 31 i förslaget om Eurojust och artikel 41 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten läggs det till en uppgift om att hålla ett register över sådana händelser som påverkar både operativa och administrativa personuppgifter som Eurojust behandlar.
- Artikel 32.4 i förslaget om Eurojust och artikel 42.4 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten stryks eftersom artikel 20 i förordning (EG) nr 45/2001 – som är tillämplig på Eurojust och Europeiska åklagarmyndigheten – redan täcker dessa bestämmelser.
- Den andra meningen i artikel 32.6 i förslaget om Eurojust där tidsfristen anges stryks, eftersom samma innehåll finns i artikel 32.2 i förslaget om Eurojust.
- Artikel 32.7 i förslaget om Eurojust och artikel 42.4 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten stryks, eftersom samma innehåll finns i förordning (EG) nr 45/2001.
- I rubriken till artikel 33 i förslaget om Eurojust och artikel 43 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten läggs lydelsen "Villkor rörande" till.
- Det inrättas regler för rättelse, radering eller begränsning av uppgifter som tillhandahålls av EU-organ i artikel 33 i förslaget om Eurojust.
- Den nuvarande lydelsen i artikel 34.1 i förslaget om Eurojust och i artikel 44.1 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten ersätts med följande: "Eurojust ska behandla personuppgifter på ett sådant sätt att källan alltid kan fastställas".
- De två meningarna i artikel 34.3 i förslaget om Eurojust och artikel 44.2 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten delas upp i separata stycken eftersom de behandlar olika ämnen.

- Den första meningen i artikel 34.3 i förslaget om Eurojust och artikel 44.3 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten ändras så att ansvaret klargörs.
- Den sista meningen i artikel 36.1 i förslaget om Eurojust och artikel 46.1 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten omarbetas för att säkerställa att Europeiska datatillsynsmannen tar så stor hänsyn som möjligt till behöriga nationella tillsynsmyndigheters uppfattning.
- Ordet "inbegripet" läggs till mellan "internationella organisationer" och "internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol)" i slutet av artikel 38.1 i förslaget om Eurojust och att "internationella organisationer eller Interpol" ersätts med "internationella organisationer inbegripet Interpol" i artikel 40.1 och 45.2 i förslaget om Eurojust.
- Möjligheten för Eurojust att ta medlemsstaternas samtycke för givet avskaffas genom att artikel 38.4 a i förslaget om Eurojust stryks och en uppgift om att samtycke ska ges "före överföringen" läggs till i den andra meningen i artikel 38.4 i förslaget om Eurojust.
- I artikel 38 i förslaget om Eurojust läggs det till ett stycke som kräver att uppgifter får överföras endast om mottagaren ger en garanti för att uppgifterna enbart ska användas i det syfte för vilket de överfördes.
- I artikel 38 i förslaget om Eurojust läggs det till ett stycke som kräver att Eurojust ska hålla detaljerade register över överföringar av personuppgifter liksom över skälen till dessa överföringar, i linje med artikel 31.2 a i förslaget om Eurojust. Samma rekommendationer gäller för artikel 56 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten.
- Rubriken för avsnitt II (Förbindelser med partner) i kapitel V i förslaget om Eurojust och avsnitt II i kapitel VIII i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten bör klargöras.
- I artikel 40.5 i förslaget om Eurojust anges det att Eurojust ska dela informationen i enlighet med den medlemsstat, det EU-organ, det tredjeland eller den internationella organisation som lämnade informationen till Eurojust.
- I ett skäl i förslagen läggs det till en motivering av behovet av ett automatiskt och systematiskt utbyte av information mellan Eurojust och Europeiska åklagarmyndigheten.
- Artikel 42.1 flyttas till artikel 39 som tar upp samarbetet med det europeiska rättsliga nätverket och andra EU-nätverk som samarbetar i straffrättsliga frågor.
- Hänvisningen i artikel 43 i förslaget om Eurojust till artikel 38.1 stryks och de enheter med vilka Eurojust kan inrätta samarbetsformer (tredjeländer och internationella organisationer) räknas i stället upp.
- I artikel 43 i förslaget om Eurojust anges det att denna artikel inte påverkar villkoren i avsnitt IV i förslaget om Eurojust för överföring av personuppgifter till tredjeland och internationella organisationer.
- I artikel 44 i förslaget om Eurojust läggs det till att det senare gäller utan att det påverkar artiklarna 40–42.
- I artikel 44 i förslaget om Eurojust och artikel 61 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten läggs det till en skyldighet för Eurojust/Europeiska åklagarmyndigheten att på sin webbplats offentliggöra en regelbundet uppdaterad förteckning över de EU-institutioner och organ som de delar information med.

- Hänvisningen i artikel 45 i förslaget om Eurojust och i artikel 61 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten till direktiv 95/46/EG stryks och kriterier och förfaranden som kommissionen ska följa för att anta beslut om adekvat skydd läggs till i förslaget.
- I artikel 45.1 i förslaget om Eurojust och i artikel 61.1 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten läggs det till att Europeiska datatillsynsmannen bör rådfrågas inom rimlig tid under förhandlingarna om alla internationella avtal mellan EU och ett tredjeland eller en internationell organisation, och särskilt före antagandet av förhandlingsmandatet liksom innan avtalet slutförs.
- I artikel 45.1 i förslaget om Eurojust och artikel 61.1 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten läggs det till en övergångsklausul om befintliga samarbetsavtal som reglerar Eurojusts överföring av personuppgifter, som ger tillfälle till omprövning av dessa överenskommelser i syfte att trygga deras överensstämmelse med kraven i förslaget om Eurojust, inom en tidsfrist på högst två år efter att förslaget om Eurojust trätt i kraft.
- I artikel 45.1 i förslaget om Eurojust och i artikel 61.1 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten läggs det till en skyldighet för Eurojust och Europeiska åklagarmyndigheten att på sin webbplats publicera en regelbundet uppdaterad förteckning över sina internationella avtal och samarbetsavtal med tredjeländer och internationella organisationer.
- I artikel 45.2 i förslaget om Eurojust och i artikel 61.2 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten läggs det särskilt till att undantag är tillämpliga på enstaka överföringar och inte på frekventa, omfattande eller strukturella överföringar (uppsättningar av överföring).
- Artikel 45.2 a i förslaget om Eurojust/artikel 61.2 a i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten stryks och ersätts med artikel 45.2 c i förslaget om Eurojust/artikel 61.2 c i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten som första undantag.
- Artikel 45.3 i förslaget om Eurojust och artikel 61.3 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten ändras.
- I artikel 45 i förslaget om Eurojust och artikel 61 i förslaget om Europeiska åklagarmyndigheten anges att eventuella överföringar baserade på undantag uttryckligen bör dokumenteras.

Utfärdat i Bryssel den 5 mars 2014.

Giovanni BUTTARELLI

Biträdande datatillsynsman
